AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2009.4.27.
COM(2009) 200 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Az EU ifjúsági stratégiája – befektetés és az érvényesülés elősegítése
Megújított nyílt koordinációs módszer a fiatalok előtt álló kihívások és lehetőségek kezelésére

{SEC(2009) 545}
{SEC(2009) 546}
{SEC(2009) 548}
{SEC(2009) 549}

1. BEVEZETÉS

„Európa jövője az ifjúságán múlik[1]. Számos fiatal azonban rossz életkilátásokkal indul". Ez az egyik következtetése a megújított szociális menetrendről szóló bizottsági közleménynek[2], amely arra tesz kísérletet, hogy az EU polgárainak több esélyt teremtsen, a lehetőségekhez való hozzáférést mindenki számára javítsa és szolidaritást mutasson.

Az ifjúság az Európai Unió társadalmi jövőképének egyik prioritása, a jelenlegi válság pedig kiemeli annak szükségességét, hogy a fiatal humán tőkéről gondoskodni kell. Ez a közlemény oly módon ad választ, hogy egy stratégiát határoz meg az ifjúsági vonatkozású szakpolitikák jövőjére vonatkozóan Európában. Új, erősebb nyílt koordinációs módszert javasol, amelynek egyszerűbb és rugalmasabb a beszámolási rendszer, továbbá megerősíti a lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégia keretében elfogadott európai ifjúsági paktum alá tartozó politikaterületekkel meglévő kapcsolatokat. A rövid távú válaszokat az ágazatokon átívelő megközelítés segítségével illeszti be a fiatalok érvényesülésének elősegítésére irányuló hosszú távú erőfeszítések közé. A stratégia kedvező feltételeket teremtene ahhoz, hogy az ifjúság fejlessze képességeit, kibontakoztassa a benne rejlő lehetőségeket, aktívan részt vegyen a társadalomban és jobban bekapcsolódjék az EU-projekt építésébe. A társadalom számára a fiatalok nem terhes felelősséget jelentenek, hanem kritikus erőforrást, amely jól mozgósítható magasabb társadalmi célok elérése érdekében.

2. NAPJAINK IFJÚSÁGI KIHÍVÁSAI ÉS LEHETŐSÉGEI

Európában tovább élnek az emberek, később lesz gyermekük és kevesebb a fiatal. A 15–29 éves korcsoport Európa népességének jelenleg 19,3%-a, az előrejelzések szerint 2050-ben azonban már csak 15,3%-át fogja kitenni[3]. Ezek a demográfiai változások egyaránt befolyásolják a családokat, a nemzedékek közötti szolidaritást és a gazdasági növekedést. A globalizáció hozhat növekedést és munkahelyeket, ám a sérülékeny munkavállalóknak, – köztük a fiataloknak – sajátos kihívásokat is hozhat, amint a válság is mutatja[4]. Az éghajlatváltozás és az energiabiztonsági kérdések módosításokat kívánnak az elkövetkező generációk viselkedésében és életmódjában. Továbbra is nélkülözhetetlenek azok a kulcskompetenciák, amelyek elég rugalmasak ahhoz, hogy az egész életen át fejleszteni lehessen őket, és ugyanígy még mindig rendkívül fontos téma a korai iskolaelhagyás.

A fiatalok nagyra értékelik a barátságot, a tiszteletet, a toleranciát és a szolidaritást, és feltehetően ez minden idők legmagasabban képzett, technikailag legfejlettebb és legmobilisabb nemzedéke. Ugyanakkor a társadalom többi részéhez hasonlóan egyre nagyobb individualizmussal és versenynyomással szembesül, ráadásul nem feltétlenül ugyanazok az esélyei.

Egy egész Európára kiterjedő alapos konzultáció[5] során az derült ki, hogy a fiatalokat aggasztó témák listáját a következők vezetik: oktatás, foglalkoztatás, társadalmi integráció és

---

1 Szélesen értelmezve ez a 13–30 éves tizenéveseket és fiatal felnőtteket jelenti. Statisztikai okok miatt a szöveg nem mindig ezt a korcsoportot használja.

2 COM(2008) 412.

3 Forrás: Eurostat

4 COM (2009) 34.

5 Lásd a csatolt hatásvizsgálatot és a konzultációról szóló jelentést.

egészség. Európa ifjúságát fel kell készíteni arra, hogy ki tudja használni lehetőségeit, például a civil és politikai részvételt, az önkéntességet, a kreativitást, a vállalkozói szellemet, a sportot és a globális szerepvállalást.

A pénzügyi, lakhatási vagy közlekedési nehézségekkel párosuló oktatási, foglalkoztatási, integrációs és egészségi problémák megnehezítik a fiatalok számára az autonómia elérését, pedig ez lenne az a helyzet, amikor megvannak az ahhoz szükséges erőforrásaik és lehetőségeik, hogy maguk irányítsák életüket, teljes mértékig részt vegyenek a társadalomban és függetlenül döntsenek.

3. AZ ÚJ KERET SZÜKSÉGESSÉGE

3.1. Közösségi szintű együttműködés

Az ifjúsági együttműködés jól strukturált és fejlett európai uniós politikaterület. Az ifjúság számára 1988 óta valósulnak meg EU-programok. A politikai folyamatot a 2001-es fehér könyv[6] alakította, és jelenleg három pilléren alapul:

– A fiatalok aktív polgársága a nyílt koordinációs módszer négy pillére révén (részvétel, információ, önkéntesség és a fiatalok jobb ismerete), közös célkitűzésekkel, tagállami beszámolókkal és az ifjúsággal folytatott strukturált párbeszéddel.

– Társadalmi és foglalkoztatási integráció a lisszaboni stratégia keretében az európai ifjúsági paktum[7] végrehajtása révén három prioritással (foglalkoztatás / társadalmi beilleszkedés, oktatás / szakképzés, a munka és a magánélet összeegyeztetése). Ezen továbblépve „az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban a fiatalok teljes körű részvételének elősegítése” című bizottsági közlemény[8] további intézkedéseket javasolt.

– Az ifjúság szélesebb körű figyelembevétele más politikaterületeken (például a diszkriminációmentesség vagy az egészség).

3.2. Az ifjúságpolitikai területek értékelése

A jelenlegi keretről és a lehetséges jövőbeni intézkedésekről konzultációra került sor a tagállamokkal, 2009 februárjában pedig az Európai Parlament is meghallgatást tartott az ifjúságról. A strukturált párbeszéd részeként tartott vitákon Európa-szerte fiatalok ezrei vettek részt, és találkozókat szerveztek Európai Ifjúsági Fórummal, illetve az nemzeti ifjúsági tanácsokkal. Egy on-line konzultáció több mint 5000 választ eredményezett, továbbá hallatták a hangjukat a kutatók és a Fiatalok Lendületben Program igazgatói is.

A nyílt koordinációs módszer összességében megfelelő együttműködési eszköznek látszik, prioritásai pedig továbbra is relevánsak. A keret nemzeti szinten is inspirált ifjúsággal kapcsolatos jogszabályokat. Egyes országok ifjúsági szervezeteket is bevonnak a politikaalkotásba. Az európai ifjúsági paktum – különösen az oktatás és a foglalkoztathatóság tekintetében – észrevehetőbbé tette az ifjúságot a lisszaboni stratégián belül, illetve a diszkriminációmentesség és az egészség terén is sikerült haladást elérni.

---

6 COM(2001) 681

7 Az Európai Tanács elnökségi következtetései, 2005. március (7619/05).

8 COM(2007) 498.

A tervek szerint 2009-ben lejáró keret azonban a megvalósítás szintjén nem bizonyult mindig hatékonynak és eredményesnek: nincs eléggé összehangolva ahhoz, hogy az összes kihívást kezelni tudja. Konszenzus van a politikákon átívelő megközelítés megerősítésében, amint azt az ifjúság önállóságának elősegítéséről szóló 2008-as európai parlamenti nyilatkozat is kívánja, azonban jobban kellene megszervezni a strukturált párbeszédet is, hogy megkönnyítse a szervezetlen fiatalok – különösen a hátrányosabb helyzetűek – elérését.

4. IFJÚSÁG – BEFEKTETÉS ÉS AZ ÉRVÉNYESÜLÉS ELŐSEGÍTÉSE

4.1. Az EU ifjúsági jövőképe

A fiataloknak a lehető legjobban ki kellene teljesíteniük a bennük rejlő lehetőségeket. Ez a jövőkép mindenkire vonatkozik, ám az intézkedéseknek a hátrányosabb helyzetűekre kellene összpontosulniuk. Ez egy kettős megközelítésen alapul:

– **Befektetési az ifjúságba**: jelentősebb erőforrások mozgósítása azon politikaterületek fejlesztése érdekében, amelyek mindennapi életük során érintik a fiatalokat, és javítják jóllétüket.

– **Az ifjúság érvényesülésének elősegítése**: a fiatalokban lévő potenciál kibontakoztatásának elősegítése a társadalom megújulása és az EU értékeihez és céljaihoz való hozzájárulás érdekében.

Jelentősebb együttműködés fog kialakulni az ifjúsági és más politikaterületek – például az oktatás, a foglalkoztatás, az integráció és az egészség – között; ennek során támogató szerepet fognak játszani az ifjúsági tevékenységek és az ifjúsági munka. A megújított ifjúsági nyílt koordinációs módszer a többi politikai koordinációs folyamat „becsatornázásával” zajló „összekapcsolt” politikaalkotásra fog ösztönözni, amelyhez hozzájárul specifikus szakértelme, illetve az, hogy a fiataloknak lehetőséget ad arra, hogy véleményüket elmondják, és ez meg is hallgattassék. Az EU hozzájárulása az ifjúsági politikákért felelős tagállamokat kívánja segíteni a jobb együttműködésben.

4.2. Hosszú távú ifjúsági stratégia rövid távú prioritásokkal

Az ifjúság helyzetére vonatkozó jelenlegi ismeretek[9] alapján a javaslat új stratégiát indítványoz három átfogó és egymással összekapcsolódó céllal, amelyek a megújított szociális menetrendhez is szorosan kötődnek:

– **Esélyteremtés** az ifjúság számára az oktatás és a foglalkoztatás terén

– **A lehetőségekhez való hozzáférés javítása** és az összes fiatal teljes társadalmi részvétele

– **A kölcsönös szolidaritás erősítése** a társadalom és a fiatalok között

A javaslat minden célhoz két-három „cselekvési területet” jelöl meg, amelyeken belül az első három évre (2010–2012) vonatkoznak célkitűzések. Az egyes területekhez egy-egy felsorolás tartozik olyan konkrét intézkedésekkel, amelyekre a tagállamok és/vagy a Bizottság vállalkozhat. Az ifjúság előtt álló kihívásokat és lehetőségeket háromévenként rendszeresen

[9] EU Youth Report 2009

felmérik és prioritásokba rendezik, hogy biztosítani lehessen a rugalmasságot és azt, hogy a cselekvési területek az újabb nemzedékek változó szükségleteit tükrözzék. Kiigazításokat akkor is lehet tenni, miután meghatározzák az EU növekedési és foglalkoztatási stratégiájának 2010 utáni követő intézkedéseit.

4.2.1. Esélyteremtés az ifjúság számára

1. cselekvési terület – **Oktatás**

A 20–24 éves fiatalok majdnem 80%-a befejezte középfokú tanulmányait. Mindazonáltal a 15 évesek negyede rosszul teljesít olvasásból[10], 6 millió fiatal pedig mindenféle végzettség nélkül hagyja el az iskolát. A nagyobb mobilitás az EU-t a fiatalok számára tehetségük és lehetőségeik kibontakoztatásának nyílt térségévé teszi[11], ez azonban továbbra is korlátozott.

Az Európai Bizottság az oktatás terén új nyílt koordinációs módszert javasolt[12], amely a következő hosszú távú stratégiai kihívásokra irányul: egész életen át tartó tanulás és mobilitás, minőség és hatékonyság, egyenlőség és polgárság, innováció és kreativitás, valamint egy új megközelítés arra, hogy a 21. században össze lehessen hangolni egymással a munkaerő-piaci igényeket és a munkavállalók készségeit[13]. A formális oktatás javítása kulcsprioritás, ám készségeket az osztálytermen kívül – ifjúsági munka során vagy az új technológiák segítségével – is el lehet sajátítani.

Célkitűzés

A formális oktatás kiegészítéseként a fiataloknak szóló nem formális oktatást is támogatni kell a minőség fejlesztésével, az eredmények elismerésével és a formális oktatással történő jobb integrációval, hogy hozzájáruljon Európában az egész életen át tartó tanuláshoz.

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belüli

– A korai iskolaelhagyás elleni intézkedések egyikeként nem formális tanulási lehetőségek kifejlesztése

– A készségek érvényesítésére és a képesítések elismerésére az EU szintjén létrehozott eszközök skálájának teljes kihasználása[14]

– A tanulási mobilitás előmozdítása valamennyi fiatal esetében

– Az oktatás- és az ifjúságpolitika alakítói közötti együttműködés ösztönzése

– A nemi sztereotípiákkal való foglalkozás a formális és nem formális oktatási rendszerek révén

– Jó minőségű orientációs és tanácsadó szolgáltatások biztosítása a fiatalok számára

10 COM(2008) 425

11 Lásd például az Erasmus és a Fiatalok Lendületben Programot.

12 COM(2008) 865

13 COM(2008) 868

14 Előbbiről az Europass, az európai képesítési keretrendszer (EKKR / EQF) és az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET), utóbbiról a 2005/36/EK irányelv gondoskodik.

– Részvételen alapuló (participatív) struktúrák kialakítása az oktatási rendszereken belül, valamint az iskolák, családok és helyi közösségek közötti együttműködés fejlesztése.

A Bizottság továbbfejleszti az Europass önértékelő funkcióját, elsősorban a nem formális keretek között megszerzett készségek terén, illetve bizonyítványokat hoz létre (például Youthpass).

2. cselekvési terület – **Foglalkoztatás**

A fiatalok oktatásból munkába történő átmenetének időszaka lényegesen hosszabb és bonyolultabb lett. A fiatalok közötti munkanélküliség átlagosan legalább kétszerese a teljes munkaerőre vetítettnek, a jelenlegi gazdasági válság pedig további nyomást gyakorol a fiatalok munkaerő-piaci lehetőségeire. Gyakran rossz minőségű, időszakos munkákat végeznek, és rosszul fizetik őket. A fiatalok munkanélkülisége gyakran a készségek hiányának vagy a készségek és a munkaerő-piaci igények nem megfelelő illeszkedésének eredménye, ezért a képesítési irányokról és a leendő munkalehetőségekről tájékoztató orientációs és tanácsadó rendszerekre van szükség.

A munkaerő-piachoz való hozzáférés és a minőségi foglalkoztatás elősegítése egyaránt kulcsprioritása a lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégiának, valamint az európai ifjúsági paktumnak: ezt a lendületet meg kell őrizni. A pénzügyi és gazdasági válság munkaerő-piaci hatása rövid és hosszú távon egyaránt még sürgősebbé teszi a fiatalok foglalkoztatásának javítását. Az egységes piac egyik szegletköve a munkavállalók szabad mozgása, amely pályafutásuk kezdetén különösen releváns a fiatalok számára.

Célkitűzések

A tagállamok és az EU foglalkoztatáspolitikai intézkedéseit a rugalmas biztonság (flexicurity) négy összetevője mentén kell összehangolni annak érdekében, hogy könnyebbé váljék az iskolából, illetve az inaktív állapotból vagy a munkanélküliségből a munka világába való átmenet. Munkába állásuk után a fiataloknak lehetővé kell tenni, hogy előrelépjenek.

A befektetések növelése és javítása annak érdekében, hogy a munkaerőpiacon keresett munkáknak megfelelő készségekre lehessen szert tenni, és így rövid távon a szükséges készségek jobban illeszkedjenek a munkaerő-piaci kereslethez, hosszabb távon pedig elébe lehessen menni az ilyen igényeknek.

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– Annak biztosítása, hogy a fiatalok foglalkoztatása prioritás maradjon

– A fiataloknak szóló, határokon átívelő szakmai lehetőségek előmozdítása, ideértve azt is, hogy a fiatalok korán megbarátkozzanak a munka világával

– Az ifjúsági munka fejlesztése a fiatalok foglalkoztathatóságát javító eszközként

– A foglalkoztatás- és ifjúságpolitika alakítói közötti együttműködés, valamint a foglalkoztatáspolitikában való ifjúsági részvétel ösztönzése

– Annak biztosítása, hogy a fiatalok foglalkoztatását támogató közösségi finanszírozás – elsősorban az Európai Szociális Alap – megfelelően legyen felhasználva

– A gazdaságélénkítési tervekben rövid távú intézkedések elfogadása az ifjúsági foglalkoztatás serkentésére, valamint az ifjúság számára kedvező strukturális intézkedések kialakítása

– Pályaorientációs és tanácsadó szolgálatok kialakítása

– A munkaerő szabad mozgása előtti akadályok csökkentése Európa-szerte

– Az oktatási és szakképzési és/vagy foglalkoztatási programokon belül a minőségi gyakornoki lehetőségek előmozdítása

– A gyermekellátás javítása, hogy a fiatal felnőtteknek könnyebb legyen szakmai és magánéletük összeegyeztetése

3. cselekvési terület – **Kreativitás és vállalkozói szellem**

A technológia a mai „net-nemzedéknek" új tanulási, alkotási és részvételi lehetőségeket kínál, ám ugyanakkor új kihívásokat is hoz magával a magánélethez való jog, az internetbiztonság és a médiaírástudás (media literacy) terén.

A fiatalok vállalkozói és innovációs képességeinek ösztönzése része a 2007–2013-as versenyképességi és innovációs keretprogramnak, továbbá az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák európai referenciakeretének is, amely a kultúrát is tartalmazza. Továbbá a kreativitás és az innováció a témája a 2009-es európai évnek, illetve szerepelnek az oktatásra és szakképzésre kiterjedő új nyílt koordinációs módszerben meghatározott kihívások között is.

A fiatalokat arra kell bátorítani, hogy innovatív módon gondolkozzanak és cselekedjenek, és fel kell ismerni fiatal tehetségeket. A kultúra serkenti a kreativitást, a vállalkozói ismeretek oktatását pedig úgy kellene tekinteni, mint ami a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés előmozdításának eszköze, valamint egyes készségek, a civil részvétel, az autonómia és az önbecsülés forrása.

Célkitűzés

Az egész ifjúság körében bátorítani kell a tehetségfejlesztést, a kreatív készségeket, a vállalkozói mentalitást és a kulturális kifejezésmódokat

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– A start-up vállalkozások finanszírozásának továbbfejlesztése, és a fiatal vállalkozás elismerésének ösztönzése

– Az új technológiák alkalmassá tétele arra, hogy segítségükkel érvényesülhessenek a fiatal tehetségek, és érdeklődést keltsenek a művészet és a tudomány iránt

– Az ifjúsági munka által a fiatalok kreativitásához és vállalkozói szelleméhez való hozzájárulás előmozdítása

– A kreatív eszközökhöz, elsősorban az új technológiákat alkalmazókhoz való hozzáférés szélesítése

4.2.2. A lehetőségekhez való hozzáférés javítása és az összes fiatal teljes társadalmi részvétele

4. cselekvési terület – **Egészség és sport**

Az EU 2008–2013-as egészségügyi stratégiája prioritást élvező intézkedésként határozza meg a gyermekek és fiatalok egészségét, amit egy tanácsi ajánlás is megerősít[15]. Sok fiatal egészsége van veszélyben a stressz, a szegényes táplálkozás, a testmozgás hiánya, a védekezés nélküli nemi élet, a dohányzás, az alkohol és a kábítószerek miatt. A tágabb környezeti és társadalmi-gazdasági tényezők szintén ronthatják az egészséget, ami viszont akadályozhatja az aktív részvételt. Az ifjúsági sajátos egészségi helyzetét tehát ágazatokon átívelő módon kell kezelni. A fiatal polgárok testi egészségének és lelki jóllétének javításán túl a sportnak nevelési dimenziója is van, és fontos társadalmi szerepet is játszik[16].

Célkitűzés

A fiatalok egészséges életmódjának, a testnevelésnek, a sporttevékenységeknek, valamint az ifjúsági munkások, egészségügyi szakemberek és sportszervezetek közötti együttműködésnek az ösztönzése, aminek középpontjában a túlsúlyosság, a sérülések, a függőségek és a kábítószerhasználat megelőzése és kezelése, valamint a mentális és szexuális egészség megőrzése áll.

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– A fiatalok egészségéről és jólétéről szóló tanácsi állásfoglalás végrehajtása, és a fiatalok körében a fitnesz és a sport ösztönzése az EU fizikai aktivitásra vonatkozó iránymutatásának[17] alkalmazásával

– Az egészségről szóló képzési lehetőségek előmozdítása ifjúsági munkások és ifjúsági vezetők számára

– A egészség- és ifjúságpolitika alakítói közötti együttműködés, valamint a egészségpolitikában való ifjúsági részvétel ösztönzése

– Az összes helyi szintű érdekelt fél mozgósítása a veszélyeztetett fiatalok megtalálása és segítése érdekében

– Személyre szabott egészségi tájékoztatás kialakítása a fiatalok – különösen a társadalmi kirekesztődés veszélyével szembenézők – számára, valamint az ifjúsági információs hálózatok mozgósítása

– A kortárs egészségnevelés ösztönzése az iskolában és az ifjúsági szervezetekben

5. cselekvési terület – **Részvétel**

[15] HL C 319., 2008.12.13., 1. o.

[16] COM(2007) 391

[17] EU Physical Activity Guidelines. Recommended Policy Actions in Support of Health-Enhancing Physical Activity, 2008.

A fiatalok és az intézmények közötti szakadékot látva egyre komolyabb kihívást jelent a fiatalok teljes részvétele a civil és politikai életben. A jelenlegi közös részvételi és tájékoztatási célkitűzések megvalósítása azt mutatja, hogy még van hová fejlődni, különösen az ifjúsági szervezetek támogatásának, a képviseleti demokráciában történő részvételnek és a „részvétel megtanulásának" tekintetében. A politikaalkotóknak – többek között civil és európai ügyekben is – olyan módokon kell kommunikálniuk, amelyekre a fiatalok fogékonyak, különösen azért, hogy a szervezetlen vagy hátrányos helyzetű fiatalokat is meg tudják szólítani.

Célkitűzés

Az ifjúság teljes társadalmi részvételének biztosítása a következők révén: a fiatalok részvételének erősítése a helyi közösségek civil életében és a képviseleti demokráciában, az ifjúsági szervezetek és „részvételtanulás" különféle formáinak támogatása, a nem szervezett ifjúság részvételének támogatása és minőségi információs szolgáltatások nyújtása

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– Minőségi normák kifejlesztése az ifjúsági részvételre, információra és konzultációra

– Az ifjúsági szervezetek, valamint a nemzeti és helyi ifjúsági tanácsok további politikai és pénzügyi támogatása

– Az e-demokrácia fejlesztése további nem szervezett fiatalok elérése érdekében

– További vitalehetőségek kialakítása az európai / nemzeti intézmények és a fiatalok között

A Bizottság modernizálni fogja az Európai Ifjúsági Portált, és igyekszik még több fiatalt elérni.

4.2.3. A kölcsönös szolidaritás erősítése a társadalom és a fiatalok között

6. cselekvési terület – **Társadalmi integráció**

A társadalomnak szolidaritást kell mutatnia a fiatalok – különösen a hátrányos helyzetűek – iránt. 2006-ban a 16–24 évesek ötödét veszélyeztette a szegénység. Kirekesztődést számos tényező okozhat: munkanélküliség, fogyatékosság, bevándorlók iránti társadalmi és egyéni attitűdök, diszkrimináció, fizikai és/vagy mentális egészség, függőség, kábítószerhasználat, családon belüli erőszak vagy a büntetett előélet. A kirekesztődés radikalizálódáshoz és erőszakhoz is vezethet.

A szociális téren működő nyílt koordinációs módszer[18] politikai napirendjén kiemelt helyen szerepel a szegénység és a kirekesztődés generációról generációra való öröklődésének megtörése. A szegénység és társadalmi kirekesztődés által veszélyeztetett ifjúsággal való törődés politikaterületek széles skálájára terjed ki, és integrált intézkedést kíván. Ebben az összefüggésben szorosan összekapcsolódik a gyemek-, a család- és az ifjúságpolitika, ez a

[18] COM(2008) 418 és COM(2005) 706.

közlemény pedig kiegészíti „Az EU gyermekjogi stratégiája felé” című bizottsági közleményt[19].

Célkitűzés

A hátrányos helyzetű ifjúsági csoportok körében a szegénység és a társadalmi kirekesztődés megelőzése, illetve nemzedékről nemzedékre való öröklődésének megtörése a fiatalok életében részt vevő összes szereplő (szülők, tanárok, szociális munkások, egészségügyi szakemberek, ifjúsági munkások, maguk a fiatalok, rendőrség és igazságszolgáltatás, munkaadók stb.) mozgósításával

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– Válaszadás a tizenévesekre és fiatal felnőttekre – különösen a hátrányosabb helyzetűekre – vonatkozó szociális védelmi és integrációs politikai kérdésekre

– A fiatalok társadalmi integrációjának támogatása érdekében a közösségi finanszírozás és a kísérleti programok optimalizálása

– Az integráció eszközeként az ifjúsági munkában és az ifjúsági közösségi központokban rejlő teljes potenciál megvalósítása

– Interkulturális tudatosság és kompetenciák fejlesztése minden fiatal esetében

– Az ifjúsági részvétel ösztönzése az integrációs politikában és a politikaalkotók közötti együttműködésben

– A hátrányos helyzetű fiatalok által sikeresen legyőzött kihívások elismerése, többek között speciális díjakkal

– A hajléktalanság, a lakhatás és a pénzügyi kirekesztődés kezelése

– A minőségi szolgáltatásokhoz (például közlekedés, e-integráció, egészségügy, szociális szolgáltatások) való hozzáférés javítása

– A kifejezetten a fiatal családoknak nyújtott támogatás előmozdítása

7. cselekvési terület – **Önkéntesség**

A fiatalok számára fontos, hogy a társadalom iránt önkéntességgel mutassanak szolidaritást, ami egyben eszköze a személyes fejlődésnek, a tanulási mobilitásnak, a versenyképességnek, a társadalmi kohéziónak és a polgárságnak is. Az ifjúsági önkéntesség a generációk közötti szolidaritáshoz is hozzájárul. Nemrégiben kelt ajánlásában[20] a Tanács is a fiatal önkéntesek határokon átnyúló mobilitása előtti akadályok lebontására szólított fel.

Célkitűzés

[19] COM(2006) 367

[20] HL C 319., 2008.12.13., 8. o.

Az ifjúsági önkéntesség támogatása a következőkkel: több önkéntes lehetőség kialakítása a fiatalok számára, az akadályok eltávolításával az önkéntesség megkönnyítése, az önkéntesség értékeinek fokozott tudatosítása, az önkéntesség elismerése a nem formális oktatás egyik fontos formájaként, valamint a fiatalok határokon átívelő mobilitásának erősítése

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– A készségek elismerésének fokozása az Europass és a Youthpass segítségével

– Az ifjúsági szervezetek hozzájárulásának és az önkéntesség nem strukturált formáinak elismerése

– Annak megfontolása, hogyan lehetne hatásosabban védeni az önkéntesek jogait és biztosítani az önkéntesség minőségét, valamint a fiatalok és szervezeteik összefogása az esetleges önkéntesség európai évének (2011) alkalmából

– A fiatal önkéntesek határokon átívelő mobilitására vonatkozó nemzeti megközelítések kidolgozása

– Az önkéntesség révén megvalósuló nemzedékek közötti szolidaritás előmozdítására vonatkozó nemzeti megközelítések kidolgozása

8. cselekvési terület – **Az ifjúság és a világ**

A fiatal európaiakat nagyon aggasztják a globális kihívások, például az alapvető jogok megsértése, a gazdasági egyenlőtlenségek vagy a környezet pusztulása. Szeretnék szolidaritásukat kimutatni a világ többi részével oly módon, hogy küzdenek a diszkrimináció ellen, segítenek másokat vagy óvják a környezetet.

Célkitűzés

Az ifjúság mozgósítása a globális politikaalkotás minden (helyi, nemzeti és nemzetközi) szintjén a meglévő ifjúsági hálózatok és eszközök (pl. strukturált párbeszéd) felhasználásával, valamint az éghajlatváltozáson és az ENSZ millenniumi fejlesztési céljain végzett munka

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– „Zöld” fogyasztási szokások és gyártási módok ösztönzése a fiatalok körében (pl. újrahasznosítása, energiatakarékosság, hibrid járművek stb.)

– Az Európán kívüli térségekkel folytatott vállalkozói tevékenység és önkéntesség előmozdítása

– A más kontinenseken zajló ifjúsági munka támogatása

– Az alapvető jogok és fejlesztési kérdések tudatosítása a fiatalok körében világszerte

4.3. Az ifjúsági munka új szerepe

Az ifjúsági munka[21] foglalkozásszerű vagy önkéntes „ifjúsági munkások” által irányított, ifjúsági szervezetek keretében, városházán, ifjúsági központokban, egyházi intézményekben stb. működő olyan iskolán kívüli nevelés, amely hozzájárul a fiatalok fejlődéséhez. A családokkal és más szakemberekkel együtt az ifjúsági munka segíthet megküzdeni a munkanélküliséggel, az iskolai kudarcokkal és a társadalmi kirekesztődéssel, valamint szabadidős tevékenységet is jelent. Az ifjúsági munka keretében készségeket is el lehet sajátítani és támogatást jelenthet az ifjúságból a felnőttkorba való átmenetben. Ugyan „nem formális”, ám mégis szakmaibbá kell tenni az ifjúsági munkát. Az ifjúsági munka valamennyi cselekvési területhez és célkitűzéshez hozzá tud járulni.

Célkitűzés

Az ifjúsági munka támogatása, gazdasági és társadalmi hozzájárulásáért történő elismerése és szakmaibbá tétele

A tagállamok és a Bizottság intézkedései hatáskörükön belül

– Az ifjúsági munkások professzionális készségekkel történő felvértezése, és ezek érvényesítésének előmozdítása a megfelelő európai eszközök révén (Europass, EKKR, ECVET)

– Az ifjúsági munka előmozdítása többek között a strukturális alapok révén

– Az EK-Szerződésben említetteknek megfelelően az ifjúsági munkások mobilitásának fejlesztése

– Az ifjúsági munka innovatív szolgáltatásainak, pedagógiájának és gyakorlatának fejlesztése

A Bizottság kidolgozza az ifjúsági munka gazdasági és társadalmi hatásáról szóló elemzését

5. A JÖVŐKÉP MEGVALÓSÍTÁSA AZ ÚJ INTEGRÁLT EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERETBEN

5.1. Ágazatokon átívelő megközelítés

Az ifjúságot érintő kérdések skálája az EU és a tagállamok szintjén egyaránt ágazatpolitikákon átívelő megközelítést kíván. Az ifjúságpolitika nem tud előrelépni a többi ágazattal való eredményes koordináció nélkül. Másrészt az ifjúságpolitika sok területen – például a gyermek- és családpolitika, az oktatás, a nemek közötti egyenlőség, a foglalkoztatás, a lakhatás és az egészségügy terén – hozzá tud járulni az eredményekhez.

A tagállamoknak meg kellene fontolniuk, hogy nemzeti szinten ágazatokon átívelő politikaalkotást valósítsanak meg. Az ágazatok közötti együttműködést a helyi és regionális szereplők körében is fejleszteni kellene, hiszen ezek nélkülözhetetlenek az ifjúsági stratégiák megvalósításához. A Tanács mérlegelhetné az együttműködést a különböző tanácsi formációk között, a Bizottság pedig szolgálatközi csoportokkal fogja erősíteni belső koordinációját. Arra

[21] Az ifjúsággal végzett munkára széles körben használatos kifejezés (youth work). A Szerződés 149. cikkének (2) bekezdésében említett „szociálpedagógus” (socioeducational instructor) az ifjúsági munkásra használt jogi kifejezés.

is figyelmet fognak fordítani, hogy ne kettőződjenek meg a már meglévő mechanizmusok. Ugyancsak szükség van a tudásalap javítására, és a bevált gyakorlatok eredményes terjesztésére.

5.2. Párbeszéd az ifjúsággal

A stratégia végrehajtását strukturált párbeszéd követi figyelemmel, ami egyben tere a prioritásokra adott közös reflexiónak is. Nemzeti ifjúságpolitikájuk részeként a tagállamok felkérést kapnak arra, hogy szervezzenek folyamatos és rendszeres párbeszédet a fiatalokkal. A Bizottság képviseleteivel együttműködve ez a párbeszéd európai uniós témákra is kiterjedhet.

A tagállamok és az Európai Ifjúsági Fórum részvételével 2010-ben fel fog állni egy munkacsoport, hogy áttekintse a strukturált párbeszédet (helyi, regionális és nemzeti ifjúsági tanácsok bevonása, szervezetlen fiatalok részvétele, EU-szintű rendezvények szerepe, kísérő intézkedések stb.). Szükség szerint be lesznek vonva a szociális partnerek és az újonnan megjelenő, ifjúságpolitikában érdekelt felek (többek között a gazdasági ágazatok, alapítványok, jótékonysági szervezetek és az ifjúsági média).

Az a javaslat született, hogy minden évben kerüljön sor egy strukturált párbeszédciklusra a fiatalokkal. A következő időszak témái a párbeszéd résztvevőivel közösen lesznek meghatározva, és például a következők lehetnének:

– Ifjúsági foglalkoztatás (2010)

– Az ifjúság és a világ (2011)

5.3. Egymástól tanulás a jobb politikaalkotásért

A tagállamok egymástól való tanulásának folyamatára két módszer javasolt: „magas szintű szeminárium”, amikor a politikai együttműködés alapvető, illetve „műhelytalálkozó” (cluster), ahol technikai jellegű szakértelemre van szükség. Az egymástól való tanulási alkalmakba az érdekelt feleket is be kellene vonni.

A következő időszakra vonatkozó javaslatok:

– magas szintű szeminárium az ágazatközi együttműködésről (2010)

– műhelytalálkozó az ifjúsági munkáról (2011)

– magas szintű szeminárium az ifjúsági önkéntességről (2011)

– műhelytalálkozó az ifjúság egészségéről (2012)

– magas szintű szeminárium a kreativitásról (2012)

5.4. Végrehajtás

A stratégia végrehajtása mögötti erőt a tagállamok jelentik. Nagy segítséget jelenthet az ágazatokon átívelő megközelítés, valamint a nyílt koordinációs módszer eszközeinek megerősítése. A prioritásokhoz nemzeti szinten kiinduló találkozókat kell szervezni az érdekelt felekkel és a minisztériumokkal, valamint be kell vonni a regionális és helyi

hatóságokat is. A teljes politikaciklus során alapvető fontosságú a megfelelő szereplők koordinálása és részvétele.

Az új együttműködési keret megvalósításában kulcsszerepe van az ifjúsági államtitkárok találkozóinak.

5.5. Tényeken alapuló politikaalkotás

A szilárd politikához nélkülözhetetlenek a jobb ismeretek. Ehhez a jelenlegi eszközök (pl. Eurostat-adatok, nemzeti jelentések, European Knowledge Centre for Youth Policy (EKCYP, európai ifjúságpolitikai tudásközpont), európai kutatási keretprogram) jelentik az első lépést, valamint az európai ifjúságról szóló hároméves jelentés. Ugyanekkora szükség van arra is, hogy a kutatók Európa-szerte megosszák egymással eredményeiket és hálózatokat alkossanak. A Bizottság a következőket javasolja:

– Az EKCYP megszilárdítása az országokra vonatkozó információk kiegészítésével

– Az egyes prioritások esetében a jelenlegi tendenciák áttekintése az Eurydice hálózat segítségével

– A meglévő mutatók és referenciaértékek segítségével egy eredményjelző táblázat összeállítása az ifjúság oktatási, foglalkoztatás, integrációs és egészségi helyzetéről

– Egy munkacsoport felállítása, hogy megvitassa a részvétel, az önkéntesség, a kreativitás és az ifjúság a világban nevezetű prioritásokra, valamint az oktatáson, munkán és egyéb képzésen kívüli fiatalokra (Not in Education, Employment or Training, NEET) vonatkozó lehetséges jellemzőket („puha mutató”, descriptor)

– Tanulmányok elkészítése a következőkről:

  - „Babakötvény” – letétbe helyezett pénzeszközök alkalmazása a későbbi ifjúsági autonómia támogatására (2010)
  - Az ifjúsági munka társadalmi és gazdasági hatása (2011)
  - Ifjúsági e-részvétel és információs társadalom (2012)

– Ifjúsággal foglalkozó rendszeres Eurobarometer indítása

– Az EU kutatási keretprogramjának ifjúságkutatásra és nyomon követésre történő felhasználásának előmozdítása

5.6. Egyszerűsített beszámolás

Háromévenként bemutatásra kerül egy közös tanácsi/bizottsági jelentés a fent említett prioritások végrehajtásáról. Ez a tagállamok hasonló jelentésein fog alapulni, amelyet a tagállamok és az ifjúsági szervezetek által az ifjúság helyzetéről készített egész EU-ra kiterjedő áttekintés, az „Ifjúság számokban” fog kísérni. A Bizottság ajánlja a nemzeti jelentések közzétételét.

5.7. Az EU programjainak és alapjainak mobilizálása

A Fiatalok Lendületben Program az ifjúságpolitikát és prioritásait is támogatja, elsősorban a határokon átnyúló mobilitást, az önkéntességet, a részvételt, az ifjúsági munkát és a politikai együttműködést (pl. egymástól tanulás, strukturált párbeszéd, tanulmányok, Eurobarometer és jobb tudáseszközök). Az ifjúság számára más programok és alapok (például a Kultúra, a Lifelong Learning, a PROGRESS, a MEDIA, a fiatal vállalkozóknak szóló Erasmus, a versenyképességi és innovációs keretprogram és a strukturális alapok) is számos lehetőséget kínálnak, és ezeket ismertebbé kellene tenni a fiatalok körében.

5.8. Együttműködés az EU más intézményeivel és a nemzetközi szervezetekkel

Az Európai Parlament rendszeresen hozzájárul az ifjúságpolitikához. A Bizottság felkéri, hogy reagáljon erre a közleményre, végrehajtásáról pedig naprakészen tájékoztatni kívánja. A Bizottság saját területükön az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával is együtt kíván működni.

A közös érdeklődésre számot tartó területeken – például az ifjúsági részvétel, az ifjúsági munka és az ifjúság jobb megismerése terén a – Bizottság az Európa Tanáccsal is folytatja az együttműködést.